

Nr 619.

Av herr **Kyling**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 140, angående anslag till vattendomstolarna.*

I Kungl. Maj:ts proposition nr 140 angående anslag till vattendomstolarna uttalar departementschefen bl. a., efter att ha erinrat om vattenöverdomstolens framställning om företagande av en organisationsundersökning angående den kontorsmässiga delen av arbetet inom vattendomstolarna, sin avsikt att vidtaga åtgärder för att denna undersökning uppdrages åt statens organisationsnämnd. Då bl. a. vattenrättsamanuensernas arbetsuppgifter härvid torde komma under omprövning, anser sig departementschefen icke för närvarande kunna taga ställning till amanuensernas lönefråga.

I vattendomstolarnas personalförteckning finnes upptagna fem befattningar såsom vattenrättsamanuens, varav dock befattningen vid Mellanbygdens vattendomstol f. n. hålles vakant. Jämlikt 17 § kungl. stadga 25 maj 1945 angående tjänstgöring vid vattendomstolarna må till vattenrättsamanuens allenast antagas den som efter avlagd jur. kand.-examen förvärvat tingsmeritering. Från att tidigare ha varit placerad såsom försteamanuens-tjänst i dåvarande lönegraden eo 18 upptogs befattningen i lönegrad Ce 22 vid den allmänna löneregleringen 1947. Genom särskilt beslut av 1950 års riksdag har bestämmelserna om reglerad befordringsgång för viss extra ordinarie personal i statens tjänst gjorts tillämpliga å de nuvarande innehavarna.

Tid efter annan har förslag framlagts om förbättrad löneställning för vattenrättsamanuenserna. F. d. vattenrättsdomaren H. Hamilton föreslog sålunda i en på uppdrag av justitiedepartementet år 1944 företagen och framlagd utredning angående vattendomstolarnas arbetsförhållanden, att tjänsterna skulle ombildas till ordinarie notariebefattningar. Som motiv härför anförde utredningsmannen bl. a.

Det har vid flerfaldiga tillfällen visat sig möta svårigheter att erhålla lämpliga amanuenser. Detta är också i och för sig naturligt då amanuenserna icke kunna påräkna att vinna befordran inom det egna verket, och deras tjänstgöring vid vattendomstolen icke kan i någon mera nämnvärd grad meritera dem till erhållande av annan statstjänst. Det är också, då ungefärligen vart tredje år ombyte sker av vattenrättssekreterare, av vikt att icke alltför ofta ombyte behöver förekomma beträffande den tredje juridiske befattningshavaren utan att det sörjes för att förutom vattenrättsdomaren även finnes en annan juridisk befattningshavare, som är väl förtrogen med arbetsförhållandena i domstolen.

Dåvarande departementschefen var emellertid icke beredd att biträda förslaget. Visserligen fann han, att det med dåvarande system förelåge svårigheter att rekrytera amanuens-tjänsterna, men ansåg att det icke vore

lämpligt att inrätta ordinarie tjänster av denna art, vilka i regel icke kunde väntas leda till befordran vare sig vid vattendomstolarna eller på annat håll. Det syntes departementschefen ej heller vara genomförbart att, såsom vattenrättsdomaren vid Västerbygdens vattendomstol förordat, låta amanuensbefattningarna på viss tid uppehållas av fiskaler i hovrätt. Ehuru den nuvarande ordningen i fråga om dessa tjänster ej vore fullt tillfredsställande, syntes den därför tills vidare böra bibehållas (prop. nr 126/45).

I statsverkspropositionen till 1950 års riksdag återkom departementschefen till vattenrättsamanuensernas anställningsvillkor och anförde bl. a., att det var hans avsikt att låta verkställa den av vattenöverdomstolen förordade undersökningen rörande dessa amanuensers arbetsförhållanden m. m. I anslutning härtill uppdrogs åt vattenrättsdomaren N. Viklund att företaga en utredning i ärendet. Denna förelåg klar i oktober månad 1950 och utmynnade i förslag om en viss omändring av ifrågavarande tjänster med avseende å arbetsuppgifter, löneställning och tjänstebenenämning. Sålunda förordade utredningsmannen, att amanuenstjänsterna utbyttes mot befattningar såsom 1:e protokollssekreterare i lönegrad Ca 27. Departementschefen anför härom i statsverkspropositionen till 1951 års riksdag, att den gjorda utredningen vore under remissbehandling och sedan komme att överlämnas till 1949 års tjänsteförteckningskommitté.

Icke heller till 1952 års riksdag framlades förslag till lösning av vattenrättsamanuensernas sedan lång tid tillbaka aktuella löne- och anställningsfråga. I proposition nr 126 angående anslag till vattendomstolarna anförde departementschefen, att frågan om vattenrättsamanuensernas arbetsförhållanden och löneställning alltjämt låge under utredning hos 1949 års tjänsteförteckningskommitté, varför förslag i ämnet icke hunne föreläggas årets riksdag. Innan slutlig ställning toges till denna fråga syntes det honom för övrigt lämpligt att vid Mellanbygdens vattendomstol, där amanuentjänsten hölles obesatt, försök anställdes i syfte att utröna, i vad mån de på amanuenser ankommande göromålen kunde fullgöras med anlitande av lägre kvalificerad personal.

1949 års tjänsteförteckningskommitté har numera avslutat sitt arbete utan att ha varit i tillfälle att pröva vattenrättsamanuensernas lönefråga. Genom departementschefens uttalande i årets statsverksproposition kan konstateras att frågan icke bringats närmare sin lösning sedan år 1945. Det är under sådana omständigheter begripligt, att bland berörda befattningshavare skapats olust och irritation. Den långsamma och till synes planlösa handläggningen av detta ärende kan i allt fall icke vara ägnad att skapa trivsel och arbetslust i tjänsteutövningen.

Med avseende på vattenrättsamanuensernas arbetsuppgifter finner jag angeläget framhålla, att en förändring under årens lopp inträffat, så till vida att vissa göromål som tidigare anförtrots amanuenserna numera handlägges av icke juridiskt utbildade biträden. Amanuenserna sysslar sålunda

numera företrädesvis med förande av protokoll vid vattendomstolens sammanträden och synförrättningar ävensom med en mångfald uppgifter av administrativ och expeditionell art, allt uppgifter som enligt stadgan för vattendomstolarna åvilar vattenrättssekreterarna. Dessa i sin tur biträder vattenrättsdomarna med förberedelser av mål och handlägger i stor utsträckning egna mål. Amanuensernas arbetsuppgifter kan anses i stort identiska med dem som ankommer på biträdande vattenrättssekreterare i lönegrad Ce 27.

Det bör framhållas, att protokollföringen vid en vattendomstol är avsevärt mera omfattande och krävande än vid de allmänna domstolarna, där ju protokollföringen numera är inskränkt till ett minimum, något som på grund av målens art icke är möjligt vid vattendomstolarna.

Det har vid de hittills företagna utredningarna icke ifrågasatts, att vattenrättsamanuensbefattningarna lämpligen kunde utgå ur organisationen. Tvärtom har härvid understrukits att en sådan åtgärd endast skulle föranleda ett ökat behov av biträdande vattenrättssekreterare. Då dessa rekryteras ur hovrätternas fiskalskår, skulle denna i sin tur behöva utökas.

I samband med den nyligen företagna utredningen om förstärkning av arbetskrafterna vid de nordliga vattendomstolarna har från flera håll framhållits, att det är svårt att få yngre hovrättsjurister som är villiga tjänstgöra i vattendomstol. Dessa svårigheter skulle ju ytterligare ökas, om vattenrättsamanuenserna ersattes med biträdande vattenrättssekreterare ur hovrättskarriären. Därjämte skulle kontinuiteten i arbetet försvåras genom en dylik rekrytering.

Den ovan lämnade redogörelsen ger enligt min mening vid handen, att det icke rimligen bör anstå ytterligare med en prövning av vattenrättsamanuensernas löne- och anställningsvillkor. Den utredning i ärendet som företogs av vattenrättsdomaren Viklund synes väl ägnad att läggas till grund för ett beslut i frågan. Med avseende på lönesättningen bör vidare beaktas lönegradsplaceringen av de biträdande vattenrättssekreterarna samt hänsyn tagas till att nu ifrågavarande amanuéstjänster får betraktas som sluttjänster. Tjänsterna bör därför upptagas i lönegrad Ca 27 med tjänstebenenämningen 1:e protokollssekreterare.

Under åberopande av det ovan anförda hemställles,

att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 140 måtte besluta, dels att fem befattningar såsom 1:e protokollssekreterare i lönegrad Ca 27 skall inrättas mot att fem vattenrättsamanuensbefattningar utgår ur personalförteckningen, dels att till *Vattendomstolarna: Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 1 574 200 kronor.

Stockholm den 24 mars 1954.

Folke Kyling.